

БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

В. В. ВЕЛИЧКО В.В., к. е. н.
А. В. ЄВДОКИМОВА, магістр
О. Ш. НЕГУЛЯЄВА, магістр

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

nika.velni@mail.ru, anya.evdokimova.94@list.ru, olganeguliaeva@yandex.ru

Турбулентність зовнішнього середовища піддала ризикам економіку різних секторів, тому кризи, наступаючі одна за іншою, зробили необхідним якнайшвидший перехід до нового образу мислення в організації діяльності підприємства, який дозволить бізнесу стабільно функціонувати на тлі постійних економічних коливань.

Сучасне ефективне підприємство являє собою систему, яка здатна функціонувати в різних економічних умовах, і мати стабільні фінансові показники під впливом факторів зовнішнього середовища. Для організації такої роботи необхідно правильно виділити бізнес-процеси і раціонально побудувати їх взаємозв'язок, визначив пріоритетні і високорентабельні.

При всьому різноманітті інструментів дослідження діяльності підприємств організація бізнес-процесів займає особливе місце в сучасній практиці управління. Принципова особливість полягає в тому, що при правильній організації можна побачити всю сукупність операцій підприємства, що призводять до поліпшення діяльності. Це не просто інформування - таке бачення підштовхує менеджмент підприємства до зміни парадигми мислення, критеріїв оцінки, широти охоплення проблем, пов'язаних з поточною діяльністю, що відбивається в бізнес-адмініструванні підприємства. При цьому систему бізнес-адміністрування підприємства неможливо вважати ефективною, якщо внутрішні ланки не збудовані через раціональні з'єднання, що і викликало необхідність розробки нової системи планування діяльності підприємства, яка відповідає цілям і завданням в умовах турбулентної економіки і допомагає здійснювати ефективну управлінську діяльність.

Для створення стабільної системи у світовій практиці прийнято використовувати систему координат, в якій поєднані дві осі - поточний стан

підприємства і цільовий бажаний стан до кінця періоду планування. Перехід з однієї точки системи координат в іншу означає зміни прибутковості, платоспроможності та економічного потенціалу підприємства. Тому для чіткого позиціонування і бачення себе в цих фінансових координатах, плануючи свої переміщення в майбутньому і їх наслідки, знаходячи прийнятні співвідношення, і прийнято використовувати систему бюджетування.

Бюджетування - це інформаційна система внутрішньовиробничого управління, яка використовує певні сучасні фінансові інструменти, які прийнято називати бюджетами.

Бюджетування сприяє зменшенню нераціонального використання коштів підприємства завдяки своєчасному плануванню господарських операцій, товарно-матеріальних і фінансових потоків і контролю за їх реальним здійсненням. При цьому головний сенс бюджетування зводиться до підвищення фінансової стійкості підприємства шляхом координації зусиль всіх підрозділів на досягнення кінцевого, кількісно певного результату.

Бюджетування, виконуючи функції планування, прогнозу та аналізу в системі бізнес-адміністрування підприємства передбачає багатоваріантний аналіз фінансових наслідків реалізації намічених планів, передбачає аналіз різних сценаріїв зміни фінансового стану підприємства, оцінку фінансової стійкості за умови змін зовнішнього господарського середовища.

Бюджетування з'єднує процес складання фінансових планів і кошторисів як управлінська технологія, призначена для вироблення і підвищення фінансової обґрунтованості прийнятих управлінських рішень. При цьому об'єктом бюджетування є бізнес в цілому.

При постановці бюджетування як процесу важливо визначити рівні складання та консолідації бюджетів, які відповідають рівням управлінської ієрархії. Впровадження бюджетування в систему бізнес-адміністрування дозволить підприємству: скласти реальні прогнози, своєчасно діагностувати найбільш вузькі місця в управлінні підприємством, швидко оцінити фінансові наслідки при можливих відхиленнях від наміченого плану, скоординувати бізнес-процеси на досягнення поставленої мети, підвищити керованість підприємства.

В цілому, бюджетування являє собою систему тотального планування і контролю цілей, потенціалу, ресурсів, необхідних для їх досягнення. Як засіб, бюджетування є інструментом досягнення більш високих результатів

діяльності підприємства за допомогою якого виконується прогноз і констатуються події, що фактично відбулися у взаємозв'язку всіх бізнес-процесів, що дає можливість визначити спосіб отримання фактичного результату і допомагає визначити, що і як необхідно зробити для отримання бажаного наміченого результату.

Для досягнення конкретної стійкої мети в турбулентній економіці необхідно якісне розуміння і кількісний опис цілей, потенціалу, впливів і реакцій на ці дії всієї системи бізнес-адміністрування підприємства, що можливо досягти за допомогою побутової системи бюджетування на підприємстві.

ТЕНДЕНЦІ У ПРОЕКТУВАННІ БІЗНЕС-АДМІНІСТРАТИВНИХ СИСТЕМ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

В. В. ТІТЯЄВ, доц., к. е. н., Т. О. ДІВЕНОК

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Бізнес-адміністрування (БА) – інноваційна понятійна категорія, яка нерозривно пов'язана з менеджментом і включає в себе широке коло завдань: аналіз конкурентоспроможності фірм і привабливості ринків, оцінку фінансового ринку, розробку стратегічного плану управління компанією і т.п.

Наукові методи бізнес-аналізу і грамотне адміністрування особливо важливі в умовах турбулентного конкурентного бізнес-середовища. Такі обставини сучасного світу вимагають постійного розвитку і створення таких нових систем бізнес-адміністрування, які б адекватно відповідали сучасним потребам бізнесу. Найяскравіший приклад цього - зміна парадигми розробки систем бізнес-адміністрування. Тридцять років тому більшість компаній розробляли власні, унікальні БА-системи для своїх потреб і досягнення бізнес-цілей конкретної компанії (найчастіше, конкретної вузької спеціалізації або для автоматизації однієї єдиної функції). Популярність подібних рішень пояснювалася тим, що «коробкових» БА-систем для галузей чи бізнесу галузевого масштабу майже не існувало. Компанії створювали БА-системи самостійно внутрішніми підрозділами, або зверталися до спеціалізованих підрядників.